

להביא אשם ודאי — אינו כן! [כדין אשם תלוי אליבא דרבנן שירעה עד שיסתאב ויביא בדמיו נדבה].

אלא: אם עד שלא נשחט האשם הודאי נודע לו שלא חטא — יצא וירעה בעדר. שבאשם ודאי מכיון שהתברר שלא חטא הוי הקדשו הקדש טעות. וגם רבנן, דסברי דבאשם תלוי

רבי יוסי אומר: אפילו נודע לו אחר שחיטה שלא חטא, ועדיין הדם בכוס, ועדיין לא התכפר המביא, דינו כמי שכיפר, דכל העומד להזרק כזרוק דמי, והוי כאילו נודע לו לאחר הזריקה. הילכך — יזרק הדם והבשר יאכל.

אבל דינו של מי שחטא בענין שמחייבו

זריקה של אשם נדבה.

והאור שמח [פסוה"מ טו ו] נתן בזה טעם אחר, שהדין הוא, שחטאת שהפרישה לשם חלב, ושחטה לשם דם, פסולה, הואיל ונשחטה שלא לשמה, והוא הדין אם הפריש אשם תלוי לשם ספק חלב, ושחטה לשם ספק דם, שהיא פסולה, לדעת רבי אליעזר הסובר [זבחים ב] שדין אשם שוה בזה לחטאת, ומעתה, מאחר שהפריש האשם לשם ספק חטא זה, אי אפשר אחר כך לזרוק הדם לשם ספק חטא אחר [שאינו יודע ממנו], שאם כן יהיה פסול משום שלא לשמה. ולמדנו בתמורה [לד], שלדעת רבי יהודה, אשם תלוי אינו נשרף, אלא נקבר, ורש"י שם מפרש, שהנידון הוא לענין נודע אחר שחיטה שלא חטא. וכן פירש הר"ש בתורת כהנים [צו פרשה ט ה].

ולכאורה טעמו של רבי יהודה, משום שהוא סובר בעיקר הדין כרבי מאיר, שמלכתחילה לא הקדישו אלא אם כן יהיה לו צורך להתכפר בו [זבריקה], ולכן כשנודע לו קודם זריקה, הוברר הדבר שלא היה קדוש כלל, ודינו ליקבר, כדין חולין שנשחטו בעזרה. אולם כבר העיר הרש"ש שם, שבפסחים [כח] מבואר, שהנידון במשנה בתמורה הוא, לענין כל הפסולים שאירעו באשם תלוי, כנותר וטמא וכו', שאינם נשרפים אלא נקברים, וכמו שהביאו התוס' שם מהתורת כהנים, שדרשו כן מפסוק. ועיין חזו"א [אור"ח קכד].

לזרוק הדם בתורת נדבה, שמאחר והשחיטה נעשית בה לשם אשם, שהרי אז עדיין לא נודע שלא חטא, לא יתכן לעשות אחר כך הזריקה בקרבן זה, לשם קרבן אחר, שאין מצטרפין שחיטה של אשם עם זריקה של נדבה.

והערוך לנר העיר, שלפי המבואר בפסחים הנ"ל, לכאורה אין צורך לטעמים אלו שכתבו התוס'. שהרי נתבאר, שקודם הניתוק מאשם נדבה, אין נעקר עדיין שם אשם ממנו, והרי הדבר פשוט, שאי אפשר לעשות עקירה על שם הקרבן לאחר שחיטתה, ומשום כך אין לה עוד תקנה.

ולקמן בגמרא נלמד בע"ה, שדין זה של משנתנו, נכון הוא גם לדעת רבי מאיר.

והשיטמ"ק [ח] נסתפק, האם דין זה נאמר גם לדעת רבי אליעזר, הסובר, שאפשר להביא אשם תלוי, גם על חשש רחוק של חטא שאינו ידוע לו.

ולקמן [כה, הערה 30] יתבאר בע"ה מדברי האחרונים, שרבי אליעזר מודה, שחיוב אשם תלוי אינו אלא כשאכל חתיכה ספק חלב ספק שומן, וכמו לדעת חכמים, אלא שלדעתו, אפשר להתנדב ולהביא אשם תלוי, גם כשיש לו חשש קל של איסור [ואפילו איסור לאו שאין בו כרת]. ולכאורה לפי זה, הדבר פשוט, שכאשר נודע לו לאחר שחיטה שלא חטא, שאינו יכול לזרוק הדם, שהרי שני שמות של קרבן הם, חובה ונדבה, ואיך נצרף שחיטה של אשם חובה עם